

CALP

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

LA MIRADA A L'EDUCACIÓ

INFANTIL

CEIP MEDITERRANI CALP

03003395

Annex I: Línia pedagògica del centre

2. LA MIRADA A L'EDUCACIÓ INFANTIL

1. PILARS QUE FONAMENTEN LA NOSTRA MANERA D'ACTUAR

- a. La nostra mirada cap a la infància
- b. Una escola oberta a la comunitat
- c. Aprenentatge com a procés de construcció
- d. Acompanyar els processos de vida i d'aprenentatge. "El paper del mestre"
- e. Els ambients com a generadors d'aprenentatge.

2. LÍNIES DE FUNCIONAMENT DE L'ETAPA D'INFANTIL

- a. Període de vinculació/acollida
- b. Entrades relaxades
- c. Els espais i els temps
- d. El paper de les famílies
- e. Relació amb l'entorn
- f. Atenció a la diversitat
- g. Les llengües dins de l'Educació Infantil
- h. Vinculació/transició a primària

1. PILARS QUE FONAMENTEN LA NOSTRA MANERA D'ACTUAR

a. La nostra mirada cap a la infància

La visió que tenim dels xiquets i xiquetes és el fonament principal a partir del qual parteix la nostra pràctica educativa i el que ha de ser el motor de totes les decisions i iniciatives que impulsen el nostre dia a dia, tant pel que fa a les estratègies metodològiques que anem desplegant com en tot allò vinculat a l'acompanyament emocional, afectiu, cognitiu, relacional i social als xiquets i xiquetes. Només una idea d'infant ajustada i coherent amb les necessitats evolutives d'aquesta etapa del desenvolupament, sense deixar de veure el moment individual de cada xiquet, serà un punt de partida amb sentit pel desplegament de l'acció educativa. És per aquest motiu que iniciem el redactat d'aquest document de l'etapa d'infantil, amb la nostra idea d'infant que s'anirà desplegant posteriorment en els següents apartats fruit de la coherència que cerquem tenint en compte aquest punt de partida. Així doncs, veiem que la xiqueta i el xiquet són éssers complets i competents amb uns drets i amb moltes potencialitats per a desenvolupar, i no un contenidor que s'ha d'anar omplint. S'ha de considerar com un membre actiu de la comunitat en la que viu. Els xiquets i xiquetes han d'aprendre a conviure i habitar al món, hem de reconèixer-los com ciutadans del present, i part involucrada d'una societat democràtica i participativa. Per tant, la seua veu es tornarà més forta i important i la seua autoestima es veurà reforçada perquè sentirà que és el protagonista de la seua pròpia història.

El xiquet com a ésser social

El xiquet és un ésser primerament social que col·labora i interactua dins de contextos de relació. Considerem imprescindible fomentar i potenciar unes relacions positives, d'afecte i col·laboració entre els xiquets, tant dins del seu grup classe com amb la resta de companyes i companys de l'escola. La necessitat d'afecte i col·laboració també és fa extensible entre l'alumnat i les persones adultes.

b. Una escola oberta a la comunitat

La tasca educativa no és simplement una tasca dels mestres ni acaba amb els horaris de classe. Les famílies i la resta de membres de la societat deuen participar i assumir el rol educatiu que els correspon. És la unió de les parts la que ofereix una educació integral. Per tant, el treball conjunt de tots els agents que intervenen en l'educació dels xiquets i xiquetes, escola, família i entorn, farà possible que senten la comunitat com un tot unitari en la seua vida. Tanmateix, els xiquets i xiquetes s'han de reconèixer com a membres actius del seu entorn immediat i desenvolupar un sentiment de pertinença i identitat ajustada i positiva.

Entenem així que la participació és el valor i l'estratègia que considera la manera de fer i de pensar dels xiquets, dels educadors i familiars com a part del projecte educatiu; és l'estratègia construïda i viscuda per mig de la trobada i la relació amb l'altre dia rere dia. La participació valora i al mateix temps s'avalua dels cent llenguatges* dels xiquets i de les xiquetes per a construir diàlegs i el sentit de correspondència de comunitat.

La participació genera i alimenta cultura i sentiments de solidaritat, responsabilitat i inclusió, produint canvis i noves cultures que es mesura amb la dimensió de contemporaneïtat i internacionalitat.

** Els cent llenguatges: El xiquet, com ésser humà, posseeix, cent llenguatges, cent maneres de pensar, d'expressar-se, d'entendre, d'estar amb els altres a través d'un pensament que connecta, i no separa, les dimensions de l'experiència. Els cent llenguatges són una metàfora de les extraordinàries potencialitats dels xiquets, dels seus processos de coneixement i creatius, de les diferents formes que la vida es manifesta i amb els quals el coneixement és construït; reconeixent totes les diferents formes que té el xiquet d'interpretar el món i representar les seues idees i teories sobre el món.*

c. Aprenentatge com a procés de construcció

Cada xiquet i xiqueta com cada ésser humà, és constructor actiu de coneixements, competències, autonomies, gràcies a originals processos d'aprenentatge que van prenent forma mitjançant la relació amb els iguals, adults i els ambients.

El procés d'aprenentatge privilegia estratègies d'investigació, comparació i coparticipació. S'avalua de la creativitat, la intuïció, la curiositat; és genera dins de les dimensions lúdica, estètica, emocional i relacional i, proposa la motivació i plaer de l'aprenentatge.

L'aprenentatge significatiu implica la comprensió de les possibilitats i potencialitats d'allò que va aprenent-se i és un recurs estratègic per afrontar i intentar resoldre problemes reals. Sols és possible si l'aprenentatge està contextualitzat, és a dir, si és produeix dins d'un context que té sentit per a ell.

Els xiquets i xiquetes aprenen mitjançant les experiències reals i concretes que els fan comprendre el món i comprendre's a sí mateix; experiències pensades per a donar resposta a les seues necessitats d'expressió, de creació, de recerca, de descoberta, d'investigació (simbolitzar, construir, llegir, escriure, explorar, crear, indagar, pensar, col·laborar, formular hipòtesis, descobrir, compartir...).

El joc és una activitat fonamental per als infants, un impuls i una necessitat que respon a la seva curiositat natural.

El joc és imprescindible per al correcte desenvolupament infantil, perquè estimula, afavoreix i possibilita tot tipus d'aprenentatges, a través d'una activitat de la que gaudeixen i els satisfà de forma natural i innata.

A través del joc, els infants experimenten, es relacionen, reproduïxen i recreen conductes, inventen, comencen a acceptar i generar normes, a trobar recursos ... i descobreixen el món que els envolta i la cultura de la que formen part.

Les propostes, els projectes, les activitats de la vida quotidiana...les experiències d'aprenentatge.

Les propostes i la resta, són plantejades per la mestra/mestre des d'una perspectiva basada en l'escolta de les xiquetes i els xiquets. Aquestes propostes són consensuades i reflexionades per l'equip docent i dissenyades perquè estimulen i fomenten el procés de construcció d'aprenentatge dels xiquets i de les xiquetes. Aquestes propostes plantejades inicialment pot ser que deriven a noves propostes sorgides de l'interès dels alumnes.

La documentació pedagògica dóna valor i fa explícita, visible i avaluable, la naturalesa dels processos d'aprenentatge. Documentar suposa l'escolta activa, l'observació, la interpretació i la provocació del mestre per aconseguir la construcció de coneixements. Aquesta documentació podrà ser escrita, fotografiada, dibuixada, anotada, gravada en vídeo... i formarà part de l'aula.

L'observació, la documentació i la comunicació permeten que existeixi la confrontació d'interpretacions i de significats i, per tant, dóna pas al diàleg que permet que es generin espais de confiança i de vincle professional i afectiu i, per descomptat, dels propis infants.

La documentació es considera una avaluació en curs, ja que recull tot el que té un valor en ells, és una interpretació de les experiències viscudes a l'aula, sent una ferramenta de formació i autoformació permanent.

d. Acompanyar els processos de vida i d'aprenentatge. "El paper del mestre"

Entenem l'escola com un espai d'acompanyament i respecte cap als processos de vida dels xiquets i les xiquetes.

Acompanyar implica acceptar la importància de la relació, estar junt al xiquet, escoltar, observar i estar disponible. L'acompanyament de l'adult cap al xiquet i la xiqueta se centra en atendre les seues necessitats, vetllar pels seus interessos, mediar, respectar, escoltar i confiar. En tot aquest procés, el docent es converteix en acompanyant dels

processos d'aprenentatge i de vida, en observadors directes del que s'esdevé a l'escola i que ofereixen seguretat, empatia, i el fan amb individualitat.

L'adult que realment acompanya és el que provoca aprenentatge mitjançant de l'escolta, no sols deixa que el xiquet es quede amb el que ja té dins, sinó que afavoreix les condicions per a que els xiquets i xiquetes busquen i troben les seues pròpies solucions.

L'escolta, suposa al mestre observar, interpretar i documentar per a comunicar i per a donar visibilitat als processos.

Les relacions interpersonals són claus per a l'aprenentatge, per això, convivim en un espai on els xiquets i xiquetes es senten volguts, segurs i respectats.

e. Els ambients com a generadors d'aprenentatge

Els ambients són el conjunt d'escenaris diversos (llocs, contextos, cultures..) que generen aprenentatge, relació i comunicació en llocs determinats on a partir de diferents propostes els xiquets i xiquetes aprenen i es desenvolupen d'una forma natural en relació als seus interessos i motivacions. Són entorns estimulants on es respecta la diversitat tenint en compte en tot moment el ritme individual de cada xiquet.

Per tant, l'ambient va més enllà de l'espai físic i estètic i requereix una organització on tot està pensat i estructurat per afavorir interaccions, l'autonomia, exploracions, curiositat i comunicació, i al mateix temps, s'ofereixen com llocs de convivència i investigació per a xiquets i xiquetes i adults.

L'ambient interactua, es modifica i agarra forma en relació amb els projectes i experiències d'aprenentatge de xiquets i adults mitjançant un constant diàleg entre arquitectura i pedagogia.

La cura del mobiliari, objectes i llocs d'activitat per part de xiquets i adults és un acte educatiu important que genera benestar psicològic, sentit de familiaritat i de pertinença,

gust estètic i plaer d'habitar, totes elles premisses i condicions primàries per a la seguretat dels ambients.

Este benestar que es crea a l'aula també ve regulat per uns límits, però no uns límits imposats, sino uns límits consensuats a partir de la reflexió conjunta del propi xiquet i xiqueta quan s'ha traspasat un límit. Així serà una disciplina que ensenya, que no jutja, ni sentència, que no humilia, ni avergonyeix. Considerant les errades com a processos per «aprendre a pensar».

2. LÍNIES DE FUNCIONAMENT DE L'ETAPA D'INFANTIL

a. Període de vinculació/acollida

Entenem el temps de vinculació com un procés particular i genuí que implica a diverses persones, xiquets, família i mestra o mestre que, conjuntament, construeixen vincles de seguretat i confiança mútua. És un moment en el qual els xiquets i les famílies comencen a habitar un espai i a vincular-se amb la resta de persones que l'habiten. En aquest sentit, l'escola genera un temps i un espai per a la construcció d'aquests vincles. Com es viuen aquests primers dies, incideix en els sentiments que desenvoluparan cap a l'escola.

Els xiquets precisen identificar el centre i les relacions que es produeixen en ell com a resultat d'una relació acceptada i segura amb la suficient confiança amb la nova figura adulta de referència. Cadascú és diferent, i per tant pot viure aquest procés amb una intensitat i unes reaccions molt diverses. La clau de l'èxit és ser respectuós amb els temps individuals afrontant l'experiència amb tranquil·litat i confiança.

L'acompanyament de les famílies és fonamental durant el temps que els xiquets necessiten per a sentir-se bé i segurs a l'escola.

L'acompanyament en els primers moments.

L'objectiu de l'acompanyament és que la xiqueta o el xiquet es senta segur, reconegut i protegit a l'escola; per la qual cosa necessita que un familiar de referència compartisca amb ell, durant els primers dies, setmanes o mesos, el descobriment i la familiarització

amb el nou espai, així com els primers contactes de la relació d'afecte i de seguretat que, poc a poc, es construirà amb les mestres i demés personal de l'escola.

Es recomana que vinga el pare o la mare, però també pot realitzar este acompanyament el iaio, la iaia, germans, familiars... o un adult que siga conegut per al xiquet i l'inspire i li done seguretat.

Este període és obert i no té un final concret. Cada xiquet és diferent, i per tant pot viure este procés d'acompanyament amb una intensitat i unes reaccions molt divers.

Si passat aquest període encara continua necessitant l'acompanyament de familiars, s'inicia un treball conjunt entre família i mestres per tal de dissenyar un pla d'adaptació i acompanyament més individualitzat.

Com realitzem l'acompanyament

En aquest espai les persones adultes estem en un espai visible però passem a un segon terme i disposem l'espai i el temps per tal que els xiquets puguen realitzar les seves activitats amb un clima relaxat.. Els adults estem a la seva disposició, a la seva alçada, els mirem als ulls quan parlem i no mantenim converses als ambients perquè els nostres ulls estan pendents del que passa, no per "controlar" sinó per facilitar i servir allò que puguen necessitar els xiquets.

Com fem la incorporació

La incorporació dels alumnes d'Infantil de 3 anys es realitza en grups reduïts de forma escalonada en el temps, ajustant-se a les instruccions d'inici de curs.

Per a la incorporació es tenen en compte els següents criteris:

1. Existència de germans o germanes matriculades al centre.
2. Necessitats familiars.
3. Qualsevol altra circumstància que obligue a valorar la prioritat de l'entrada del xiquet a l'escola.

b. Entrades relaxades

Les entrades relaxades afavoreixen un clima tranquil i distès on el xiquet es rebut i acollit pel seu mestre d'una manera propera i individualitzada. Permeten a les famílies arribar a l'escola sense presses, donant el temps necessari per acomiadar-se, amb la possibilitat de compartir un temps dins de l'aula i crear un ritme diari i una rutina que es consolide de manera progressiva i que els ofereix un espai i uns temps per saber més d'allò que passa a l'escola.

c. Els espais i el temps

«Si les xiquetes i els xiquets estan en llocs ben cuidats i veuen com se n'ocupa una comunitat, serà més probable que arriben a ser ciutadans que es preocupen per l'espai que els acull» (Vegi Vecchi).

En aquestes paraules podem observar la importància dels espais que formen l'escola. Entenem que han de ser respectuosos amb els xiquets, orientats a l'aprenentatge, incorporant el valor estètic en tots ells.

L'espai de les nostres classes està distribuït en microespais on els xiquets i les xiquetes poden interactuar i crear els seus propis processos d'aprenentatge mitjançant l'exploració, el descobriment i la manipulació. Els materials que hi trobem són provocadors, font d'aprenentatge i de relació, afavoridors del desenvolupament del pensament autònom i lliure, i permeten a les xiquetes i als xiquets construir un itinerari d'aprenentatge personal i social.

En el disseny i la construcció d'aquests ambients també tenim en compte que siguin espais que fomenten la relació, el diàleg, la cooperació; amb un mateix, amb l'adult acompanyant, amb els aprenentatges, amb la natura, amb la cultura, amb la imaginació i la creativitat, amb l'emoció...en xicotet grup, en gran grup, de manera personal i íntima o en comunitat.

Aleshores, a les classes tenim diversos espais:

- Assemblea. Com a punt de trobada al començament de la jornada, organització del dia, moments de diàlegs generadors de construcció de pensaments.
- Missatgeria. On els xiquets/es descobreixen la intencionalitat comunicativa del llenguatge i la seua funcionalitat. A la vegada que fomenta l'ús de l'escriptura i la lectura (encara que no sàpiguen escriure ni llegir) en contextos vius i significatius a partir de la seua funció i de les possibilitats que permeten.
- Construccions. Permeten estructurar i fer connexions mentre interactuen entre ells i amb els diferents materials.
- Biblioteca. Espai relaxat per gaudir dels llibres i els contes.
- Joc simbòlic. Representació de la realitat.
- Experimentació. Permeten a les xiquetes i als xiquets vivenciar diferents situacions mitjançant l'observació, la manipulació i el descobriment.
- Atelier. Com a part fonamental de l'experiència quotidiana de les xiquetes i dels xiquets amb l'objectiu de oferir la possibilitat d'explorar i descobrir les potencialitats expressives pròpies de cada llenguatge i les poden utilitzar per conèixer, expressar-se, per comunicar tot el que un llenguatge permeteix.

Pel que fa al temps, dins la jornada escolar, està organitzat buscant un equilibri important entre el previsible (el que és necessari planificar) i l'imprevisible (allò que va sorgint de l'experiència quotidiana). Per aquest motiu és:

- Un temps obert i flexible, que deixi espais per viure processos rics i significatius.
- Que permet la relació i la construcció de grup, aprofundint junts en un nou coneixement.
- Que valora, promou i assegura la continuïtat entre les experiències que es poden viure en el dia a dia.
- Que afavoreix l'acció global i globalitzadora dels xiquets i xiquetes.
- Que permet que els xiquets puguin construir significats respecte al que fan i viuen.
- Que tinga en compte a les famílies.

També hem de contemplar un temps per a la reflexió i formació setmanal per als docents per part dels mestres de tot el cicle amb la finalitat de posar en comú propostes, inquietuds, compartir idees, observacions...

d. El paper de les famílies

Entenem que cada família té la gran responsabilitat de vetllar per les relacions afectives i socials de base, alhora que ha d'establir uns bons fonaments per a la socialització. L'escola és un lloc de trobada de totes les persones que la componen: xiquetes i xiquets, equip de centre i famílies. Incidim sobre un mateix gran objectiu: acompanyar a les xiquetes i als xiquets en el seu desenvolupament i garantir-los un ambient sa, feliç i equilibrat. És fonamental contar i confiar amb el potencial educador de les famílies. Establim encontres amb les famílies per a definir, dialogar, vers les seues inquietuds, així com la seua participació en les tasques realitzades des del centre i des de l'aula i establir un marc d'actuació en comú. Donem visibilitat a les diferents identitats culturals (tradicions, llengües, debats), construint una cultura d'escola que reconega estes diferències.

Fem visible a les famílies la vida quotidiana de l'escola a través de la documentació.

e. Relació amb l'entorn

L'escola que està profundament vinculada al seu entorn, és una escola viva. Este vincle fa possible que tots els aprenentatges siguin propis a les xiquetes i xiquets.

Valorem el nostre entorn com a font d'aprenentatge, aprofitant els recursos que ens ofereix el nostre poble, valorant-los i fent-los sentir com allò propi i valuós, pertinent a la seua identitat i generador de cultura.

Els entorns naturals es configuren com a contextos privilegiats en els què els xiquets i les xiquetes desenvolupen el seu potencial.

També considerem que l'entorn té un component i relació amb la salut, les xiquetes i els xiquets no poden estar tant de temps entre les parets. Hi ha que reprendre els nostres espais exteriors, com espais plenament educatius.

f. Atenció a la diversitat

Considerem com a principi bàsic ser una escola inclusiva. Així, partim del principi de que totes les persones som diferents i que la diversitat té característiques no només forma part inherent de les mateixes, sinó que és un aspecte que cal potenciar com a font d'enriquiment individual i col·lectiu. Aquesta diversitat és entesa com una característica positiva de les persones, i forma part de la identitat pròpia i l'esperit crític de cada un dels alumnes.

Per tant, considerem la diversitat com a recurs educatiu enriquidor, donat que ens permet viure les diferències sense que aquestes siguin individualitzades.

g. Les llengües dins de l'educació infantil

Partim del respecte cap als xiquets i la seua necessitat de comunicar-se, considerem que han de poder expressar-se amb la llengua materna deixant que se senten més segurs i donant-los temps i espai per a, progressivament interioritzar i expressar-se amb les dues llengües que interactuen a la comunitat . (ANNEX PLC)

h. Vinculació-transició a primària

El canvi d'etapa cap a primària és una transició que està planificada i organitzada prèviament amb un treball coordinat per l'equip docent d'Infantil i 1r cicle de Primària, enfocant la mirada cap al xiquet i la xiqueta i donant continuïtat als principis metodològics i pedagògics del centre.

El centre recull aquesta transició/vinculació amb un document dedicat a aquest tema donat la gran importància que té.